Tugay ULUÇEVİK

Blog No: 45
21.07.2021

**Söyledik (15 Temmuz 2021)**

**Tugay ULUÇEVİK***

## Tatarın Gerçekçi Hamlesi

Millî Davamız Kıbrıs konusunda KKTCnin ve Türkiyenin yürüttüğü ortak politika, 2020 Kasım ayından itibaren Kıbrıs müzakere sürecindeki olguları ve Adadaki gerçekleri dikkate alan bir istikamete yönelmiştir.

KKTC sayın Cumhurbaşkanı Ersin Tatar, Covid-19 sebebiyle ertelenerek Ekim 2020de yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimi (11 – 18 Ekim 2020) için yayınladığı Bildirgede[1] ve seçim kampanya boyunca yaptığı konuşmalarda Kıbrıs uyuşmazlığına çözüm arayışında BM zemininde BM parametrelerine göre federal çözüm arayışına son vereceğini; Adada halen var olan iki bağımsız ve egemen devletin egemen eşitlik temelinde yapacakları müzakere sonunda ortaya çıkacak ve iki devletin egemen eşitlik temelinde işbirliğine dayanacak çözüm şekli hedefi doğrultusunda politika izleyeceğini halkına vadetmiş; dünyaya ilân etmiştir.

Seçimleri bu ana platform üzerinde kazanmıştır. Görevine resmen başladıktan sonra da KKTCnin politikasının bu yönde olacağını tekrar tekrar ifade etmeyi sürdürmüştür.

**Erdoğan Destek Veriyor**

KKTCnin açıklanan bu çözüm yaklaşımına Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan çeşitli konuşmalarında açık ifadelerle kesin destek vermiştir.

Erdoğan, Partisinin TBMM Grup toplantısında 10 Şubat 2021 günü yaptığı konuşmada, diğer hususlar meyanında, ☀□□□ devletli çözümden başka Kıbrıs'ta çıkış yolu kalmamıştır. İster kabul edersiniz ister etmezsiniz. Artık federasyon mederasyon diye bir şey yok, geçin artık o işi ☀□□□□□□□ Türklerinin yarım asırdır adada süren çözümsüzlüğün mağduru olmasına daha fazla izin vermeyeceğimizi tüm dünya bilmelidir ☀□□□□□□ o iş bitmiştir. Kıbrıs meselesi, yeni dönemin ruhuna uygun şekilde, artık çözüm odaklı bir anlayışla ele alınmalıdır. Bundan sonra Kıbrıs'ta konuşulabilecek tek konu, iki devletli çözümdür ☀□□□□□□□□ gölgesinde kalmadan ancak geçmişten ders çıkararak, Ada'da barış ve istikrarın hakim olduğu bir geleceği ancak bu şekilde inşa edebileceğimize inanıyorum. Kıbrıs konusunda masaya oturulacaksa ancak bu şartlarda oturulabilir, aksi takdirde herkes kendi işine bakacaktır demiştir.**[2]**

Cumhurbaşkanı Erdoğan 22 Mayıs 2021 günü yapılan KKTC Sulamaları İletim Tüneli Işık Görünme Törenindeki konuşmasında,**[3]** önce Kıbrıs uyuşmazlığına çözüm arama çalışmalarının on yıllardır sonuçsuz kalmasının ve KKTCnin sonunda federal çözüm arayışını terkederek egemen eşitlik temelinde iki devletli çözüm şekline kararlılıkla yönelmesinin sebepleri üzerinde kuvvetli ifade ve vurgulamalarla durmuştur. Bugün Kıbrıs Adasında iki ayrı halkın, iki ayrı demokratik düzenin ve iki ayrı devleti varlığı gerçeğine işaret etmiştir.

Erdoğan daha sonra şunları dile getirmiştir: Kıbrısta çözümsüzlüğün bedelini artık hiç kimse Türk tarafına ödetemez. Maraşla ilgili attığı adımla Kıbrıs Türk halkı Adadaki hukuksuzluğa daha fazla tahammül etmeyeceğini göstermiştir. Kıbrısta bir çözüm aranıyorsa bunun ham hayaller değil, sahadaki gerçekler üzerinde inşa edilmesi şarttır. Yeni bir müzakere süreci olacaksa bu artık iki toplum arasında değil, iki devlet arasında yürütülmelidir. Bu müzakerelerde her iki devletin nasıl iş birliği yapabileceği belirlenmelidir. Bunun için öncelikle Kıbrıs Türkünün egemen eşitliğiyle, eşit statüsü teyit edilmeli ve müzakereler bundan sonra başlamalıdır. İki devletli çözümü reddetmek Kıbrıs Türk halkının egemenliğini, eşitliğini, bağımsızlığını, devletini reddetmek demektir.

**Cenevrede Çavuşoğlu Tatara Arka Çıkıyor**

27 □ 30 Nisan 2021de Cenevrede cereyan eden gayrı resmî 5+1 (KKTC, GKRY, Türkiye, Yunanistan, İngiltere + BMGS Guterres) toplantısında Cumhurbaşkanı Tatar KKTCnin yeni Kıbrıs politikasının esaslarını muhataplarına ve dünyaya BM zeminde de açıklamıştır.

Tatar Cenevrede BMGSne, adadaki iki bağımsız Devlet arasında egemen eşitlik ve eşit uluslararası statü esaslarına dayalı ve işbirliği odaklı kalıcı çözüm hedefine yönelik 6 maddeden oluşan yazılı öneri sunmuştur.**[4]**

Dışişleri Bakanı Sayın Mevlût Çavuşoğlu toplantıda KKTCnin egemen eşitlik önerisine

Türkiyenin tam destek verdiğini açıklamıştır.**[5]**

**MGKdan Kararlılık Mesajları**

Millî Güvenlik Kurulunun (MGK) 30 Mart 2021 tarihli toplantısı hakkındaki Basın Açıklamasında Kıbrıs konusunda ☀□□□□□□□□□ süreçte gerçekleştirilecek görüşmelerde; yarım asırdır netice vermeyen ve Türk varlığını yok sayan yaklaşımların yerine Adadaki gerçekleri göz önünde bulunduran ve hakkaniyeti esas alan kapsamlı ve kalıcı çözümlerin bağımsız iki devlet temelinde gündeme alınması hususunun gündeme alınmasının vazgeçilmez olduğu belirtilmiştir.**[6]**

MGKnun 2 Haziran 2021 tarihindeki toplantısına dair basın açıklamasında da Türkiyenin Kıbrıs meselesinin nihai çözüme kavuşturulmasını teminen, eşit, bağımsız iki devletli çözüm yaklaşımını kararlılıkla destekleyeceği ve bu amaç doğrultusunda Kıbrıs Türk halkının hak ve menfaatlerinin korunmasına matuf her türlü tedbiri almaya devam edeceği beyanı yer almıştır.**[7]**

**Kılıçdaroğludan Millî Dava, Görüş Birliği Vurgusu**

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı ve Muhalefet Lideri Sayın Kemâl Kılıçdaroğlu 10 Haziran 2021 tarihinde KKTCni ziyaret etmiş ve KKTC Cumhurbaşkanı Tatar tarafından kabul edilmiştir.

Kılıçdaroğlu görüşmede KKTCnin bağımsız bir devlet olarak tanınmasını, dünyanın saygın ülkelerinden birisi konumuna gelmesini istediklerini, bu çerçevede Kıbrıs Türkünün vereceği her mücadelenin, çalışma ve görüşmenin son derece değerli olduğunu söylemiştir.

Kılıçdaroğlu, ayrıca, bizim üzerimize düşen bir görev varsa yerine getirmeye hazırız. Türkiyede Kıbrıs politikası milli bir davadır. Siyasi partiler arasında görüş farklılıkları yoktur demiştir.**[8]**

CHP Genel Başkanı Lefkoşada Beş Parmak Düşünce Grubu ile gerçekleştirdiği toplantıda da Kıbrıs Millî Davamız ile ilgili olarak şu sözleri dile getirmiştir:

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devlet olmanın tüm vasıflarını haiz bir şekilde varlığının sürdürülebilirliğini kanıtlamış bulunmaktadır. Bu durum Kıbrıs Türklerinin özgür ve egemen iradesine de hiç bir müdahale olmaksızın saygı duyulmasını gerektirmektedir. Öte yandan, Kıbrıs'ta iki toplum arasında eşitliğe dayalı bir arada yaşama için gösterilen çabaların bir sonuç vermediği de açık bir şekilde görülmektedir. Kıbrıs Türkleri ne bir azınlık olarak yaşayabilir ne de statükoya mahkûm edilebilir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti artık eşit egemenlik ve eşit uluslararası statüye sahip bir devlet olarak uluslararası toplum içinde hak ettiği yeri almalıdır. CHP olarak bu konuda Kıbrıs Türklerine olan desteğimiz tamdır.**[9]**

**Bahçelinin İki Devletli Çözüm Yegâne Çare Saptaması**

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli KKTCnin eşit egemenlik temelinde iki devletli çözüm hamlesi hakkındaki görüşlerini Partisinin 27 Nisan 2021 tarihinde yapılan TBMM Grup toplantısında, diğer hususlar meyanında, Kıbrıs'ta bağımsız, eşit, egemen iki devletli çözümden başka bir yol kalmamıştır. Adil, adaletli, hakkaniyetli, kalıcı ve eşitlik ilkesine dayalı bir çözüm isteniyorsa yegâne çare budur ifadeleriyle dile getirmiştir.**[10]**

**Akşenerden Mitsotakise Anlamlı Tepki ve KKTC Müstakil Devlet vurgusu**

İYİ Parti Genel Başkanı Sayın Meral Akşener, Yunanistan Başbakanı Kyriakos Mitsotakisin GKRYni ziyaretinde dile getirdiği Stratejik hedefimiz, Ada'daki Türk işgalini sona erdirmektir sözüne cevap olarak gönderdiği 13 Şubat 2021 tarihli twitinde bir türlü kabullenemeseniz de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, müstakil bir devlettir. Haddinizi bilin ifadelerine yer vererek KKTCnin bağımız varlığına sahip çıkmış ve millî bir duruş ortaya koymuştur.**[11]**

Böylece Türkiye iktidarı ve muhalefeti ile yek vücut olarak KKTCnin egemen eşitlik temelinde iki devletli çözüm yaklaşımına söylem itibariyle çekincesiz destek vermiştir. Türk ve dünya kamuoyları önünde kararlı bir millî duruşun somut örneğini ortaya koymuştur.

**Uluslararası Tepkiler Gecikmedi**

KKTCnin, Kıbrıs sorununun ve on yıllar alan müzakere sürecinin olgularının ve gerçeklerinin zorunlu kıldığı yeni politika hamlesine uluslararası tepkiler beklendiği üzere gecikmemiştir.

Kıbrıslı Rumlar ve Yunanistan, Kıbrıs uyuşmazlığının 67 yıldır süren akışı içinde attıkları yanlış adımların sonucu olarak Kıbrısta ortaya çıkan her yeni durumda eski durumu pişmanlıkla aradıkları gibi, bu defa da, KKTCnin iki devletli çözüm yaklaşımı karşısında daha önce defalarca reddettikleri iki toplumlu, iki kesimli federal çözüme geri dönülmesi için uluslararası plânda Türkiye ve KKTCne karşı diplomatik seferberlik başlatmışlardır.

Türkiyenin dış ilişkiler tablosunda yaklaşık 2009 yılından bu yana yaşanmakta olan arızalardan istifade ederek başta AB ve ABD olmak üzere, İsrail, Mısır, Suudî Arabistan, BAE gibi bölgesel ülkeleri, hem Kıbrıs, hem Türk -Yunan ilişkileri alanına giren konularda aleyhimize tutumlar almaya sevk edebilmişlerdir.

ABD Dışişleri Bakanı Blinken geçtiğimiz Haziran ayında GKRY Dışişleri Bakanı ile görüşmesi vesilesiyle BMnin kolaylaştırıcı rol üstlendiği adayı tüm Kıbrıslıların yararına olacak şekilde iki kesimli, iki toplumlu bir federasyon olarak yeniden birleştirmeye yönelik çabalara ABD'nin desteğini sürdüreceğini ifade etmiştir. Anlaşma odaklı müzakerelerin yeniden

başlatılması için ortak bir zemin bulunması isteğini dile getirmiştir.**[12]**

AB Konseyinin 25 Haziran 2021deki Zirve toplantısında yayınlanan Bildiride önceki AB Konseyi Bildirilerinde Kıbrıs konusunda yer alan sonuçlar hatırlatılmış; ABnin Kıbrıs sorununun ilgili BMGK kararları (özellikle 550, 789, 1251) uyarınca kapsamlı şekilde çözülmesine tamamen bağlı olduğu vurgulanmıştır. En erken zamanda başlamasını istekle bekledikleri BM himayesindeki Kıbrıs müzakerelerinde ABnin müzakerelere gözlemci olarak katılacağı; BM İyi Niyet Misyonuna bir temsilci atamak suretiyle de ABnin müzakereleri aktif biçimde destekleyen bir rol oynayacağı belirtilmiştir.

AB Komisyonu Başkanı Ursula Leyen 6 Temmuzda yaptığı bir konuşmada, Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Adanın Kuzeyine yapacağı ziyaretten önce görüştüğünü belirterek şunları söylemiştir: Kendilerine bu konuya büyük hassasiyet gösterdiğimizi; ziyaretin gelişmelerini yakından izleyeceğimizi ve iki devletli çözüme atıfta bulunan hiçbir şeyi ABnin asla kabul etmeyeceğini ifade ettim. Türkiye Cumhurbaşkanı ABnin bu konudaki pozisyonunu ve duruşunu iyi bilmektedir.**[13]**

Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan, bir vesileyle 3 Temmuzda yaptığı konuşmada Leyenin sözünü ettiği telefon konuşmasına değinmiş ve şu kararlı mesajları vermiştir:**[14]**

☀□□ Temmuzda Kuzey Kıbrıstayım ☀□ Geçen gün Avrupa Komisyon Başkanıyla konuşuyoruz. Diyor ki, Duydum ki Kıbrısa gideceksiniz. Evet dedim gideceğim. Oradan sert mesajlar vermeseniz. Dedim, Nasıl mesajlar vereceğimi de bana bildirirseniz, ben o metni orada okurum. Bunlar kimin kim olduğunu hâlâ öğrenememişler. Yahu ben bu milletin bir evladıyım. Sen Erdoğanın ne zamandan beri talimatla konuşma yaptığını öğrendin. Biz hakkımız ne ise hakkımızı söke söke alırız ve alacağız. Ve Doğu Akdenizde, Kıbrıstaki petrol arama işlemlerimizi yürüteceğiz.

8 Temmuz günü de GKRYne resmî bir ziyarette bulunan Ursula von der Leyen orada bir AB projesinin açılışına katılmıştır. Yaptığı konuşmalarda eski EOKA taraftarı Rum Lider Anastasiadise Sevgili arkadaşım Nicos, Aziz Dostum gibi sıcak hitaplarda bulunmuş;**[15]** Türkiyenin on yıllardır süren bloğa katılma emellerinin önündeki önemli engel olan Kıbrıs ihtilafı hakkında ABnin tek sesle konuştuğunu söylemiştir.

Von der Leyen düzenlediği basın toplantısında da "iki devletli bir çözümü asla ve kata kabul etmeyeceğimizi tekrarlamak istiyorum. Bu konuda kararlıyız ve büyük birlik içerisindeyiz" ifadelerini kullanmıştır.**[16]**

Leyen, ayrıca şu ifadeleri Türkiye ismini zikretmeden dile getirmiştir:

"Komşularımızın iyi ikili ilişkilerde çıkarı vardır. Şayet bu böyleyse bizim de iyi ikili ilişkilerde çıkarımız olur. Komşularımızın bilmesini isterim ki, şayet üye devletlerimizden biriyle konuşurlarsa, örneğin Kıbrıs ile ve hangi tonda konuşurlarsa konuşsunlar, Avrupa Birliği ile konuşuyorlardır demektir.

Bu sözler bizim için fevkalâde ifşa edicidir. Düşündürücüdür.

Bir kere, Leyen Türkiyeye göz dağı veren bir üslup kullanmakta; haddini aşmaktadır. İkincisi, Türkiyenin AB katılım adayı ülke statüsünü unutmuş görünmektedir. Türkiyeyi AB

için bir komşu ülke olarak nitelemektedir.

Bu satırların yazarı, Türkiyenin 1999da Helsinkide AB katılım adayı statüsü elde etmesine giden gelişmeleri ve yolu ve sonrasını Almanya nezdinde Büyükelçi olarak aktif biçimde izlemiştir. O zaman bende uyanan kanaat, başta Almanya olmak üzere ABde Türkiyeyi tam üye yapma iradesi bulunmadığı şeklinde olmuştur. Bu kanaatimi zamanında paylaşmışımdır. Helsinki ertesinde dahi Alman ve Fransız yetkililerin Türkiyeyi doğrudan katılım adayı olarak nitelemekten kaçındıklarının birçok örneğine tanıklık etmiş; tepki gösterip, uyanmışımdır. O dönemde Türkiye Aralık 1999'da adaylık statüsü aldığı zaman 12 aday daha vardı. Hepsi sonradan üye oldu. Alman liderler hep "12 aday ülke ve Türkiye" derlerdi. Bu dile birçok kez itiraz etmiştik. Gerçek budur.

Ursula Leyenin yukarıda alıntıladığım ifadeleri tonu, üslûbu ve vurgulamaları itibariyle ABne katılım adayı bir dost ülkeye yapılabilecek iyi niyeti eleştirilerin, yol gösterici uyarıların kabul edilebilir, sonuç çıkarılabilir mahiyetini çok aşmıştır. Esasen bir süredir Leyenin ABnin üst düzey bir yetkilisi olarak Türkiye ve Türkiye ile ilgili konular hakkında ölçülü bir tarafsızlık içinde değil, tamamen Türkiyeye rakip veya hasım bir Devletin yetkilisiymiş gibi bir eda ve üslupla, konuştuğunu müşahede etmekteyim.

Leyenin bu açıklamaları da, ABnin, uluslararası ilişkilerde bir aktör olarak ahbap çavuş zihniyetiyle hareket ederek taraf tutuculuğun en çirkin ve vahim örneklerini ortaya koymaya, ciddiyetten uzaklaşmaya başladığını ortaya koymaktadır.

ABnin bu tutumu Türkiye ile ilişkileri bakımından birçok gerçeğe ışık tutar mahiyettedir. Gereken sonuçların Türkiye tarafından isabetle çıkarılmasını dilerim.

19. Yüzyılın ilk çeyreğinde Osmanlı İmparatorluğuna karşı Yunanistanın bağımsız devlet olarak doğuşunda baş roldeki aktörlerden biri olan Rusya, günümüzde de Kıbrıs konusunda siyaseten Rum – Yunan ikilisinin yanında yer almayı sürdürmektedir.

Dış politikamızı çevreleyen bu olumsuz şartlarda KKTCne destek olarak Türkiyede sergilenen millî duruşun anlamını, önemini ve değerini vurgulamama lüzum yoktur.

Temmuz ayının sonunda BM Güvenlik Konseyi UNFICYPnin görev süresi ile ilgili olarak toplanacaktır. Türkiyenin kararlılık mesajları söylem ve eylemle devam ettikçe - ki etmelidir  uluslararası aktörlerin de tepkisi yükselme gösterecektir. Önümüzde dış politikada merdivenleşerek yükselecek bir diplomatik gerginlik dönemi bizi bekliyor gibi görünmektedir.

Millî Dava Kıbrıs konusunda Türkiye ve KKTC baskılar karşısında diklenmeden sağlam ve dik durarak mesafe kaydetmeyi bu vakte kadar başarmıştır.

**Söylemle Gösterilen Duruşun Eylemle Desteklenmesi Gerekir**

KKTCnin ve Türkiyenin 2020nin son çeyreğinde yöneldiği Kıbrıs politikasının uluslararası camiadaki muhataplarımız nezdinde inandırıcılık kazanması, onları etkileyebilmesi için açıklanan politikanın söylemde kalmaması; eyleme dönüşmesi elbette gereklidir.

Bu politikanın eyleme dönüşmesi nasıl olur?

Öncelikle, KKTCnin 1964den itibaren BMde ve daha sonraki yıllarda Kıbrıs uyuşmazlığı ve bu uyuşmazlığın çözüm yöntemi ve şekli hakkında yapılmış olan değerlendirmelere, oluşturulmuş bulunan siyasî ve diplomatik anlayışlara, ilkelere ve parametrelere göre BM ve AB ile sürdüregeldiği ilişki, temas ve görüşmelerini ve uyuşmazlığa çözüm arayışını, çeşitli uygulamaları gecikmeksizin durdurması gerekir.

Bu neden gereklidir?

Çünkü, bu anlayışlar, ilkeler, parametreler 16 Ağustos 1960da kurulan Kıbrıs Cumhuriyetinin, 1960 Anayasasına göre varlığını sürdürdüğü; Anayasaya aykırı olarak sadece Rumlardan oluşan bir hükûmetin, Kıbrıs Türk halkını da temsil ettiği; Kıbrıs Türk halkının da (KKTC vatandaşlarının) Kıbrıs Cumhuriyetinin vatandaşı olduğu; bu sözde hükûmetin gerçekleştirdiği eylem ve işlemlerin 1960 Kıbrıs Cumhuriyetini Adanın bütünü (İngiliz Üs Kesimleri hariç) itibariyle bağladığı; 21 Aralık 1963den sonra sözde Kıbrıs Cumhuriyetinin uluslararası kuruluşlar nezdinde ve ABde elde ettiği üyeliklerin 1960 Kıbrıs Devletinin ülkesi itibariyle geçerli olduğu; Kıbrıs Rum Hükûmetinin ABne yaptığı tam üyelik müracaatının iki toplumlu 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti adına yapıldığı; KKTCnin ülkesinin, Kıbrıs Cumhuriyetinin ülkesinin ayrılmaz parçasını teşkil ettiği şeklindeki varsayımların mahsulüdür.

Çünkü, BM Güvenlik Konseyi BMGSnin iyi niyet (good offices) bir (one) Kıbrıs Devletinin mevcudiyetine dayalı çözüm şekli öngörmüştür.

Çünkü, BMGSnin iyi niyet görevinin hedefi olarak Adada 1960 Anayasasına göre var Kıbrıs Devleti için, Kıbrıstaki iki toplum arasındaki ilişkileri federal, iki toplumlu ve iki kesimli temel üzerinde düzenleyecek yeni bir anayasadır. Bu çalışmaya her toplum eşit düzeyde katılacaktır...

**KKTCnin atmasını öngördüğüm somut adımlar:**

**1. Toplumlararası görüşmeler süreci sona erdirilmeli.**

KKTC, BMGSnin himayesinde 1968 Haziran başlayan, sonra da BM Güvenlik Konseyinin 12 Mart 1975 tarihli ve 367 sayılı kararının 6 işlem paragrafı ile BMGSne verilen iyi niyet görevi çerçevesinde Kıbrıs uyuşmazlığının kapsamlı nihai çözümü hedefiyle bu vakte kadar netice vermeden Kıbrıstaki iki taraf arasında sürdürülen toplumlararası görüşmeler mekanizmasına taraf olmayacağını gerekçeleriyle BMGSne bildirmelidir.

Bu yöndeki karar, BM Genel Kurul ve BM Güvenlik Konseyi resmî belgesi olarak Türkiye aracılığıyla yayınlattırılarak BMnin bütün üyelerinin bilgisine getirilebilir.

Bu eylemin, hem KKTCnin yeni politikasına karşı olan çevreler, hem KKTCne arka çıkma potansiyeli taşıyan dostlarımız nezdinde inandırıcılığımızı arttıracağını düşünüyorum.

Bu çerçevede, Kıbrıs Türk halkının müzakere sürecinin akışı içinde Adadaki statükonun iki toplumlu, iki kesimli federal çözümle sonra erdirilmesi için çaba harcadığının; oysa Rumların 2004 referandumunda da yaşandığı gibi, sürekli olarak statükonun devamını federal çözüme tercih ettiğinin vurgulanmasında fayda mülâhaza ediyorum.

KKTCnin Adadaki gerçekler ve müzakere sürecinde yaşanmış başarısızlıkların ışığında gerçeklere dayalı çözüm arayışını sürdüreceğinin; egemen eşitlik temelinde iki devletli çözüm formülünün de çözümü mümkün kılma amacına matuf bulunduğunun belirtilmesinin faydalı olacağı düşüncesindeyim.

**2. BMGS ile ve/veya temsilcileriyle 367 saylı Güvenlik Konseyi kararından kaynaklanan iyi niyet görevi çerçevesinde ve müzakere sürecine ilişkin yazılı ve/veya sözlü temasların, fikir teatisinin durdurulması.**

Örneğin, çözüme yönelik sonuç odaklı anlamlı müzakerelere mutabakata dayalı (consensus) başlangıç noktası oluşturulabilmesi amacıyla iki tarafın yaptığı işlere dair Konseyin 28 Temmuz 2020 tarihli ve 2537 sayılı kararına göre BMGSne güncelleme raporu verilmesinden vazgeçilmelidir.

Bu çerçevede BMGSnin 8 Ocak 2021 tarihli ve S/2021/5 saylı raporuna işaret etmek istiyorum.

Bu Rapor Sayın Tatarın KKTC Cumhurbaşkanı seçilmesinden ve egemen eşitlik temelinde iki devletli çözüm açıklamalarının yapılmasından ikibuçuk ay sonra yayınlanmıştır.

Anılan raporun I. ekinde Rumların, II. ekinde KKTCnin BMGSne Konseyin 2537 sayılı kararı uyarınca verdikleri güncelleme bildirimleri yer almaktadır.

KKTCnin bildiriminde yer alan bazı ifadeleri, kavramları egemen eşitlik temelinde iki devletli çözüm iradesi ve söylemi ile bağdaştırmak zordur.

KKTC raporunun iki yerinde Kıbrıs Türk tarafı, toplumlararası temasları geliştirmek ve Kıbrıslı Türkler ile Kıbrıslı Rumların günlük yaşamlarını iyileştirmek için Teknik Komitelerin faaliyetlerini daha da artırmaya kararlıdır ☀ Aynı zamanda toplumlar arası temasları geliştirmek ve tüm Kıbrıslıların günlük yaşamlarını iyileştirmek ve performanslarını iyileştirmek için tasarlanan Teknik Komiteleri desteklemekte ve güçlendirmeye hazırdır ifadeleri kullanılmıştır.

Tüm Kıbrıslılar kavramı maksatlı olarak Rumları kullandığı ve onların destekleyen çevrelerin de tercih ettiği bir söylemdir. Adada kurucu statüde iki farklı halk olduğu gerçeğini unutturmak amacına matuftur. Bu kavram 1960 Anayasasında Türk veya Rum

kurucu toplumlarına dahil oldukları zaman hukukî statü kazanabilen birkaç yüz kişilik Ermeni, Marunî, Lâtin dini grupları da kapsamaktadır. Kıbrıslı çözüm, bütün Kıbrıslılar gibi kavramları Rumlar, KKTC halkını yukarıda saydığım dini gruplar seviyesine indirgemek maksadıyla tercih etmektedirler. Ayrıca, Rumlar, Kıbrıs Türk halkının tamamının Kıbrıslı olmadığı iddiasıyla böyle bir niteleme yapmaktadır.

KKTC güncelleme bildirimlerinde göze çarpan bir kavram zafiyeti de şudur:

Örneğin, Ocak 2021deki BMGS raporunun ekinde yer alan Rum güncelleme raporunda 11 defa Kıbrıs Cumhuriyeti, 4 defa Kıbrıs Cumhuriyeti Hükûmeti kavramları zikredilmiştir.

KKTC güncellemesinde sadece bir kere o da Sayın Tatarın Cumhurbaşkanı seçildiğine dair cümlede Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti zikredilmiştir. KKTC güncelleme raporunda 29 defa Kıbrıs Türk tarafı denilmiştir.

Rumların her vesileyle Kıbrıs Cumhuriyeti ve Hükûmet kavramlarını zikretmelerindeki amaç bellidir. Rumlar 186 sayılı kararla elde ettikleri hükûmet olma beratı ile ABne üye olabilmiştir. NATOya da girme peşindedir.

**3. Kıbrıstaki BM Barış Gücünün (UNFICYP) görevinin KKTCnin ülke sınırları içinde sona erdirilmesi.**

UNFICYP, BM Güvenlik Konseyinin 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasına aykırı olarak sadece Rum bakanlardan oluşan bir heyeti Kıbrıs Cumhuriyetinin Hükûmeti sayan ve UNFICYPin kurulmasını bu gayrı meşru hükûmetin rızasına bağlayan 4 Mart 1964 tarihli ve 186 sayılı kararının 4. İşlem paragrafına göre kurulmuştur.

UNFICYPin Kıbrısta konuşlanmasına ilişkin statü anlaşması BM ile Kıbrıs Cumhuriyeti Hükûmeti arasında imza edilmiştir. UNFICYP hakkında Kıbrıs Türk tarafı ile de statü anlaşması yapılması gerektiğine dair KKTCnin ve Türkiyenin BM nezdindeki girişimleri bu vakte kadar kabul görmemiştir. Bu durum, BMnin barışı koruma faaliyetlerinde gözetilmesi gereken eşitlik ve tarafsızlık ilkelerinin de ihlâlini teşkil etmektedir.

1964deki şartlar içinde UNFICYPin ana görevi Kıbrısta silâhlı çatışmaların yeniden başlamasının önlenmesi; asayişin tesis edilmesine ve muhafazasına katkıda bulunulması ve normal şartlara dönülmesinin sağlanması olarak belirlenmiştir. Toplumlararası çatışmaların durdurulması, yeniden başlamasının önlenmesi ve böylece karşılıklı güven ortamının yaratılmasıyla Kıbrıs Cumhuriyetinin 1960 anayasa düzeninin çok geçmeden yeniden işlemeye başlayacağı değerlendirilmiştir. UNFICYP için uzun vadeli bir görev öngörülmemiştir. Başlangıçta UNFICYPin 3 ay için görevlendirilmiş olması da bu yüzdendir. BMGS 1964 Aralık ayındaki üçüncü uzatma teklifini yaparken bunun son uzatma olacağı ümidini taşıdığını açıklamıştır (11 Mart 1965, S/6228). 15 Haziran 1965den itibaren günümüze kadar uzatmalar 6 ay için yapılmaktadır. Bugün personel mevcudu 795 asker ve 65 polis olan UNFICYP göreve başladığı ilk yıllarda ortalama 6500 asker ve polisten oluşmuştur.

Yine de UNFICYP 1974 Temmuzuna kadar Adada Rum silâhlı saldırılarını önleyememiştir.

1974den sonra Adadaki günümüze kadar süregelen sükûnet ortamı UNFICYPin değil, Türk askerî varlığının sayesindedir.

UNFICYPin görev süresi 1964den günümüze kadar geçen 57 yılda 106 kere uzatılmıştır. Her uzatmada BMGS UNFICYP sükûnetin idamesi, toplumlararası işbirliğinin ve güvenin gelişmesi; müzakere için müsait atmosferin yaratılması; BM Güvenlik Konseyinin Kıbrıs sorununda belirlediği hedeflerin gerçekleşmesi bakımından vazgeçilemez bir rol oynamaktadır mealinde görüş bildirmiştir.

Kıbrıs konusunun BM Güvenlik Konseyinin gündemine girmesinin ve UNFICYPin Adada konuşlandırılmasının üzerinden 57 yıldan fazla bir sürenin geçmiş ve uyuşmazlığa henüz müzakereler yoluyla anlaşmaya dayanan bir çözüm şekli bulunamamış olması karşısında hâlâ Barış Gücünün Adada sükûnetin idamesinde, toplumlararası işbirliğinin ve güvenin gelişmesinde ve müzakereler için müsait atmosferin yaratılmasında oynadığı önemli rolden bahsedilmesi, inandırıcı olmamaktadır.

UNFICYPin masraflarının karşılanmasında zorluklar başlaması üzerine GKRY 1993de Barış Gücünün yıllık bütçesinin üçte birini kendisi ödemeyi taahhüt etmiştir. Yunanistan da yılda 6,5 milyon dolar vermeyi üstlenmiştir.

UNFICYPin varlığı ve taşıdıkları mavi BM flâması, Kıbrıslı Rumlar için kendi yönetimlerinin Kıbrıs Cumhuriyetinin Kıbrıs Türk halkını da temsil eden Hükûmeti olma iddialarını destekleyen gözle görülür parlak bir sembol mahiyeti taşımaktadır. Bu sembolün, Rumlar bakımından 16 Ağustos 1960da göndere çekilen Kıbrıs Cumhuriyeti bayrağından daha değerli ve anlamlı hale gelmiş olduğunu söylemek sanırım bir abartı teşkil etmez.

Bu sebeplerledir ki Rumlar ve Yunanistan UNFICYPin Adada görevini sürdürmesini istemekte ve bunu sağlamak için de, 1993den itibaren azımsanmayacak bir meblâğı UNFICYPe transfer etmektedirler.**[17]**

Bilindiği üzere, özellikle yaklaşık son 15 yıldır BMGS ve BM Güvenlik Konseyi UNFICYPin görev süresinin uzatılmasında, yerleşik uygulamanın aksine, KKTC makamları istişare etmemektedir. Bu durum KKTC ve Türkiye tarafından protesto açıklamalarının yapılmasına sebep olmaktadır.**[18]**

2021 Temmuz ayı sonunda BM Güvenlik Konseyi UNFICYPin görev süresini 107. defa olarak uzatmak için toplanacak ve karar alacaktır. KKTC egemen eşitlik temelinde iki devletli çözüm hamlesinde ciddi kararlı olduğunu kanıtlamak için bu defa UNFICYPin KKTC topraklarındaki konuşlanmasına ve faaliyetlerine son verdiğini ilân etmesi gerektiğini düşünmekteyim.

KKTC Hükûmeti BM Gücünün Adadaki uzunluğu 180 kilometreye varan ateşkes hattını ve tampon bölgeyi gözleme gücü statüsünde devam etmesini öngörebileceği hatırıma gelmektedir. Tabiatıyla bunun için KKTC makamları ile de statü anlaşması yapılması şartı öne sürülmelidir.

**4. Taşınmaz Mal Komisyonu (TMK) Lağvedilmelidir**

KKTCdeki TMK yasal görev süresi 2021 sonunda dolunca lağvedilmelidir. Çünkü TMK AİHMnin Türkiyeyi Kıbrısta işgalci, davalı -sanık ve TMKyı da Türkiyenin yargı sisteminin bir alt organı kabul eden kararına göre kurulmuştur.

TMK, AİHMnin Türkiyeyi Kıbrısta Rumlara tazminat ödemeye mahkûm eden zihniyetinin ürünüdür.

AİHMnin Kıbrıs Rum Davacı Xenides-Arestis in Türkiye aleyhine açtığı Dava (Xenides-Arestis v. Turkey) üzerine verdiği Kararın hükümlerine göre kurulmuştur. Bu kararın ve diğer benzeri kararların metinlerinin okununca, TMKnın gerçek mahiyeti ve hangi amaca hizmet ettiği bütün boyutlarıyla anlaşılır.

AİHMnin KKTCni yok hükmünde kabul eden anlayışına dayalı karaların ürünü olan TMK, KKTCnin açıkladığı ve Türkiyenin kesin destek verdiği egemen eşitli temelinde iki devletli çözüm teziyle bağdaşmaz. KKTC'nin varlığını inkâr demektir.**[19]**

**5. KKTCnin ABnin parasal ve siyasî, BM teşvikiyle ve desteğiyle Adada kurulan ve faaliyet gösteren İki Toplumlu Komitelerden çekilmesi.**

AB kaynaklarında ABnin Kıbrıs Türk Toplumuna verdiği ekonomik ve mâlî desteğin amacı, ana hedef olarak, öncelikle Adanın ekonomik entegrasyonunu sağlama yoluyla iki toplumu birbirine yakınlaştırma ve böylece Kıbrıs Cumhuriyetinin yeniden birleşmesini kolaylaştırma şeklinde tarif edilmektedir. Adada Kıbrıs Cumhuriyetinin temelinde ve çatısı altında iki toplumlu yeniden birleşme, aslında Rum tarafının emeli ve hedefidir.

Kıbrısta ABnin maddî ve siyasî desteğiyle ve BMnin de aktif teşvikleriyle günlük hayatın başlıca faaliyet alanlarıyla ilgili olarak kurulmuş bulunan iki toplumlu teknik komiteler de aynı maksada hizmet etmektedir.

KKTCnin, Rumların ve onlara destek veren ABnin güttüğü amaçlara hizmet edercesine sözkonusu Komitelerde yer almış olması gerçekten şaşırtıcıdır. Bu uygulama egemen eşitlik temelinde iki bağımsız devlet çözüm söylemine ters düşmekle kalmamakta, bu söylemi uygulamayla yok etmektedir. KKTCnin ve Türkiyenin inandırıcılığına darbe teşkil etmektedir. Bu komitelerin KKTC makamlarınca iki taraflı (bilateral) olarak adlandırılması Rumların, ABnin ve BMnin bu uygulamayla güttüğü amacı ve elde etmek istedikleri sonucu değiştirmeyecektir.

**6. KKTC, Yeşil Hat Tüzüğü, Dış Ticaret Tüzüğü, Mâlî Yardım Tüzüğü gibi belgeleri reddetmeli, yapılan uygulamaları sona erdirmelidir.**

AB KKTCnin varlığını yok hükmünde saymaktadır. Kıbrıs Türk halkının da Kıbrıs

Cumhuriyetinin bir toplumu olduğu varsayımıyla hareket etmektedir. Bu sebeple, ABnin 2004den sonra bu varsayımlarla ve yukarıda işaret ettiğim temel siyasî amaçlarla Türk tarafı için oluşturduğu yukarıda zikrettiğim belgeleri KKTC reddetmeli ve bunlara dayalı olarak yapılan uygulamaları sona erdirmelidir.

Bu belgeler, aynı zamanda, ABnin Kıbrıs Türk halkına sözde Kıbrıs Cumhuriyetinin bağımsız ve egemen varlığı iddiasını fiilen ve hukuken kabul ettirme vasıtalarıdır. Çünkü sözkonusu Belgelerde öngörülen yardımlar AB tarafından doğrudan KKTC makamlarına değil, Kıbrıs Cumhuriyeti Hükûmeti vasıtasıyla ulaştırılmaktadır.

**7. Sözde dediğimiz Kıbrıs Cumhuriyeti pasaportları terkedilmelidir.**

KKTC vatandaşları içinde Kıbrıs Devletinin pasaportuna sahip olanların, Kıbrıs Rum liderlerin KKTC vatandaşlarına benim vatandaşlarım olarak hitap etmesine imkân bırakmamak ve aslında KKTCnin yeni çözüm politikası ile uygulamada ters düşmemek için, aynı zamanda geçmişte terörist başının cebine de konulmuş olan bu kirli pasaportları yırtıp atmaları hassasiyetini, dirayeti, fedakârlık ve vatanseverliği göstereceklerine inanmaktayım.

Ziya Paşanın kültür hafızamıza yerleşmiş olan âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz dizesinin Kıbrıs politikamızda söylemimize uygun eylem yapılmasının öneminin en veciz izahında da yardımcı olacağı kuşkusuzdur.

**Büyükelçi (E)*

http://soyledik.com/tr/makale/8202/kibris-politikamizda-soylem-ve-eylem-birligi-zamani--em-buyukelci-tugay-ulucevik.html

**[1]** https://www.brtk.net/tatarin-cumhurbaskanligi-adayligi-bildirgesi-aciklandi/

**[2]** https://www.aa.com.tr/tr/politika/cumhurbaskani-erdogan-artik-iki-devletli-cozumden-baska-kibrista-cikis-yolu-kalmamistir/2139933

**[3]** https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/353/127976/kktc-sulamalari-iletim-tuneli-isik-gorunme-toreni-nde-yaptiklari-konusma

**[4]** https://www.aa.com.tr/tr/dunya/kktc-cumhurbaskani-tatar-kibrista-kalici-cozum-icin-6-maddeden-olusan-oneri-sundu/2223645

**[5]** https://www.aa.com.tr/tr/politika/disisleri-bakani-cavusoglu-kibris-turk-tarafinin-egemen-esitlik-onerisine-tam-destek-verdik/2223276

**[6]** https://www.mgk.gov.tr/index.php/30-mart-2021-tarihli-toplanti

**[7]** https://www.mgk.gov.tr/index.php/02-haziran-2021-tarihli-toplanti

**[8]** https://kktcb.org/tr/cumhurbaskani-ersin-tatar-bir-dizi-ziyaretler-yapmak-uzere-ulkemizde-bulunan-84

**[9]** https://www.chp.org.tr/haberler/chp-genel-baskani-kemal-kilicdaroglunun-kktcyi-ziyareti-hakkinda-basin-aciklamasi

**[10]** https://www.sozcu.com.tr/2021/gundem/bahceli-muttefik-sandiklarimizin-asil-gayesi-boyun-egmemizdir-6398530/

**[11]** https://www.state.gov/secretary-blinkens-call-with-republic-of-cyprus-foreign-minister-christodoulides/ttps://twitter.com/meral_aksener/status/1360604778443735045

**[12]** https://www.state.gov/secretary-blinkens-call-with-republic-of-cyprus-foreign-minister-christodoulides/

**[13]** https://www.dw.com/tr/abden-bir-k%C4%B1br%C4%B1s-uyar%C4%B1s%C4%B1-daha-son-derece-hassas%C4%B1z/a-58181714

**[14]** https://www.hurriyet.com.tr/gundem/erdogandan-tank-palet-fabrikasi-mesaji-tapusu-devlette-oyle-de-kalacak-41845220

**[15]** https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_21_3565

**[16]** www.reuters.com/world/europe/eu-will-never-ever-accept-two-state-deal-cyprus-2021-07-08/

**[17]** Bu konuda Yunanistandaki Ekonomik Buhran Ve UNFICYP başlıklı ve 12 Temmuz 2011 tarihli makaleme bknz; https://avim.org.tr/Blog/YUNANISTAN-DAKI-EKONOMIK-BUHRAN-VE-UNFICYP

**[18]** http://soyledik.com/tr/makale/7954/kibristaki-bm-baris-gucunun-gorev-suresinin-uzatilmasi--em-buyukelci-tugay-ulucevik.html ; https://avim.org.tr/Blog/KIBRIS-TAKI-BM-BARIS-GUCU-NUN-GOREV-SURESININ-UZATILMASI-10-09-2019

**[19]** https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/pirus-zaferi-127026 ; http://soyledik.com/tr/makale/7974/kktcde-kapali-maras-konusunun-siyasi-vechesi--em-buyukelci-tugay-ulucevik.html

Yazar hakkında :

Atıfta bulunmak için: ULUÇEVİK, Tugay. 2026. "KIBRIS POLİTİKAMIZDA SÖYLEM VE EYLEM BİRLİĞİ ZAMANI - SÖYLEDİK.COM - 15.07.2021." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Blog No.2021 / 45. Temmuz 21. Erişim Kasım 20, 2026. https://avimbulten.org/public/Blog/KIBRIS-POLITIKAMIZDA-SOYLEM-VE-EYLEM-BIRLIGI-ZAMANI-SOYLEDIK-COM-15-07-2021

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
**Tel**: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
**E-Posta**: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

*© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır*